

Sygn. akt I ACa 306/14

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 26 maja 2014 r.

Sąd Apelacyjny w Krakowie – Wydział I Cywilny

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Józef Wąsik (spr.)
Sędziowie:	SSA Grzegorz Krężolek SSA Regina Kurek
Protokolant:	st.sekr.sądowy Kłosińska Urszula

po rozpoznaniu w dniu 13 maja 2014 r. w Krakowie na rozprawie

sprawy z powództwa **P. G.**

przeciwko **Towarzystwu (...) S.A. w W.**

o zapłatę

na skutek apelacji obu stron

od wyroku Sądu Okręgowego w Krakowie

z dnia 7 listopada 2013 r. sygn. akt I C 1890/11

1. **oddala obie apelacje;**

2. **zasądza od strony pozwanej na rzecz powoda kwotę 2 700,00 zł (dwa tysiące siedemset złotych) tytułem kosztów postępowania apelacyjnego.**

Sygn. akt I A Ca 306/14

UZASADNIENIE

Powód P. G. w pozwie przeciwko **Towarzystwu (...)**
i (...) Spółce Akcyjnej w W. wniósł

o zasądzenie od strony pozwanej na swoją rzecz kwoty 590.000 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 19 czerwca 2010 r. do dnia zapłaty tytułem odszkodowania za zniszczenie mienia, kwoty 5.983,56 zł tytułem skapitalizowanych odsetek.

Na uzasadnienie żądania wskazał, iż w dniu 16 maja 2010 r. miał miejsce pożar, wskutek którego całkowitemu zniszczeniu uległ budynek mieszkalny znajdujący się na działce nr (...) przy ul. (...) w K., stanowiący jego własność. W dacie zdarzenia budynek ten był objęty umową ubezpieczenia zawartą z pozwanym Towarzystwem (Polisa (...))

Budynków Prywatnych Nr (...)) z dnia 14 października 2009 r. Suma ubezpieczenia wynikająca z polisy opiewała na kwotę 690.000 zł według wartości odtworzeniowej.

Strona pozwana **Towarzystwo (...) Spółka Akcyjna z siedzibą w W.** wniosła o oddalenie powództwa w całości i zasądzenie kosztów postępowania. Pozwane Towarzystwo przyznało, iż pomiędzy nim jako ubezpieczycielem, a P. G. jako ubezpieczającym została w dniu 14 października 2009 r. zawarta umowa ubezpieczenia mienia od m.in. takich ryzyk jak pożar, której integralną część stanowiły ogólne warunki ubezpieczenia budynków i lokali prywatnych „(...)” (dalej zwanej jako OWU). Początkowo pozwany odmawiał powodowi wypłaty odszkodowania, jednakże po przedstawieniu stosownych dokumentów decyzją z dnia 3 grudnia 2010 r. przyznał powodowi bezsporną część odszkodowania w kwocie 100.000 zł, uznając ją za kwotę ostateczną. Zdaniem pozwanego określenie wysokości należnego odszkodowania wymagało ustalenia faktycznego zużycia technicznego budynku.

Sąd Okręgowy w Krakowie wyrokiem z dnia 7 listopada 2013r, orzekł, że:

I. zasądza od strony pozwanej Towarzystwa (...) S.A. w W. na rzecz powoda P. G. kwotę 221.559,78 zł z ustawowymi odsetkami:

- od kwoty 5.983,56 zł od dnia 30.09.2011 r. do dnia zapłaty,
- od kwoty 215.576,22 zł od dnia 28.05.2013 r. do dnia zapłaty;

II. w pozostałym zakresie powództwo oddala;

III. koszty postępowania między stronami wzajemne znosi;

IV. nakazuje ściągnięcie od strony pozwanej Towarzystwa (...) S.A. w W. na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w Krakowie kwoty 11.026 zł tytułem części opłaty sądowej od pozwu, od uiszczenia której powód został zwolniony;

V. nakazuje ściągnięcie od strony pozwanej Towarzystwa (...) S.A. w W. na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w Krakowie kwoty 1.325,66 zł tytułem części wydatku pokrytego tymczasowo przez Skarb Państwa;

VI. nie obciąża powoda dalej idącymi kosztami sądowymi.

Za podstawę faktyczną wyroku Sąd przyjął następujący stan faktyczny:

W dniu 16 maja 2010 r. na nieruchomości położonej przy ul. (...) w K., stanowiącej własność powoda P. G., miał miejsce pożar, wskutek którego całkowitemu zniszczeniu uległ budynek mieszkalny – dom jednorodzinny, parterowy w zabudowie bliźniaczej, posadowiony na przedmiotowej nieruchomości.

W dacie zdarzenia budynek był objęty umową ubezpieczenia mienia z dnia 14 października 2009 r. zawartą pomiędzy powodem a pozwanym Towarzystwem (...) Spółka Akcyjna z siedzibą w W., z okresem ochrony ubezpieczeniowej od dnia 14 listopada 2009 r. do dnia 13 listopada 2010 r.

Zakres ubezpieczenia budynku obejmował zdarzenia tj.: pożar, uderzenie pioruna, eksplozja, implozja, uderzenie lub upadek statku powietrznego, silny wiatr, grad, zamach przestępczy, terrorizm, trzęsienie ziemi, obsuniecie ziemi, zapadanie ziemi, zalanie, pęknięcie mroźne, zalanie przez osoby trzecie, wyciek wody z akwarium, powódź, deszcz ulewny, lawina, śnieg, lód oraz koszty akcji ratowniczej, uprzątnięcia pozostałości po szkodzie, rozróbki, transportu, składowania, usunięcia przyczyn powstania awarii.

Suma ubezpieczenia wynikająca z polisy została ustalona na kwotę 690.000 zł według wartości odtworzeniowej.

Integralną część umowy ubezpieczenia z dnia 14 października 2010 r. stanowiły ogólne warunki ubezpieczenia budynków i lokali prywatnych „Pod własnym dachem” zatwierdzone uchwałą zarządu pozwanego nr (...) z dnia 11 lipca 2007 r. wraz z aneksem nr (...) i aneksem nr (...) (OWU).

Zgodnie z postanowieniami OWU:

- suma ubezpieczenia oraz ustalone limity odpowiedzialności, stanowią górną granicę odpowiedzialności A. (§13 ust. 2),

- wartość odtworzeniowa (nowa), jest to kwota, jaką trzeba byłoby wydać, aby w miejscu ubezpieczenia wybudować/odtworzyć budynek/lokal tego samego rodzaju, konstrukcji, powierzchni, standardu wraz z włączeniem kosztów opracowania dokumentacji projektowej, obsługi geodezyjnej, nadzoru jak również innych kosztów związanych z realizacją budowy lub zakupić budynek/lokal z zachowaniem tych samych zasad (§13 pkt ust. 3),

- wartość rzeczywista, jest to kwota odpowiadająca wartości odtworzeniowej pomniejszona o stopień zużycia technicznego budynku (§13 ust. 5),

- budynki/lokale murowane wybudowane po roku 1960 są ubezpieczane według wartości odtworzeniowej (nowej), a wybudowane do roku 1960 r. według wartości rzeczywistej (§13 pkt ust. 7),

- budynki/ lokale drewniane oraz szkieletowo-drewniane wybudowane po roku 1990 są ubezpieczane według wartości odtworzeniowej (nowej) a wybudowane do roku 1990 według wartości rzeczywistej (§13 ust. 8),

Wedle §13 ust. 9 OWU A. może ubezpieczyć według wartości odtworzeniowej (nowej) budynek/lokal podlegający zgodnie z postanowieniami §13 ust. 7 lub 8, ubezpieczeniu według wartości rzeczywistej, pod warunkiem że Ubezpieczający przedstawi dowody potwierdzające, że obiekt znajduje się w należytym stanie technicznym, wykonano remont generalny, tj. wykonano roboty budowlane polegające na przywróceniu budynkowi/lokali pierwotnej wartości technicznej i użytkowej, dokonano wymiany/przebudowy układów funkcjonalnych budynku/lokalu, dokonano wymiany/uzupełniono brakujące instalacje i urządzenia sanitarne.

Stosownie do §18 ust. 4 OWU, jeżeli w wyniku zdarzenia ubezpieczeniowego ubezpieczone budynki/lokale zostaną uszkodzone w takim stopniu, że nawet po ich naprawie nie mogą być wykorzystywane tak, jak budynki/lokale nieuszkodzone, lub jeżeli zostaną zniszczone w całości (szkoda całkowita), wówczas A. wypłaca odszkodowanie stosownie do wartości tych budynków/lokali z dnia wystąpienia szkody, maksymalnie jednak do sumy ubezpieczenia ustalonej w polisie.

Wedle §18 ust. 5 OWU, jeżeli w wyniku zdarzenia ubezpieczeniowego ubezpieczony budynek/lokal lub jego części składowe zostały uszkodzone lub zniszczone, wówczas A. wypłaci odszkodowanie w wysokości odpowiadającej wartości budynku/lokalu lub jego części składowych z dnia wystąpienia szkody:

1/ wartości odtworzeniowej (nowej), jeżeli stopień zużycia budynku/lokalu lub jego części składowych nie przekraczał 40% ich wartości nowej,

2/ wartości rzeczywistej, jeżeli stopień zużycia budynku/lokalu lub jego części składowych przekraczał 40% ich wartości nowej, z zastrzeżeniem ust. 6.

Zgodnie z §18 ust. 7 OWU w przypadku ustalania odszkodowania według wartości odtworzeniowej Ubezpieczony nabywa prawa do części odszkodowania przekraczającej wartość rzeczywistą ubezpieczonego budynku/lokalu lub jego części składowych tylko wtedy, gdy w ciągu 3 lat od dnia wystąpienia szkody Ubezpieczony: 1/ naprawi/odbuduje w miejscu ubezpieczenia tego samego rodzaju

i standardu budynek/lokal lub jego części składowe,

2/ odbuduje/zakupi tego samego rodzaju i standardu budynek/lokal wraz z jego częściami składowymi w innym miejscu w obszarze Rzeczypospolitej Polskiej pod warunkiem, że naprawa/odbudowa w miejscu ubezpieczenia jest niemożliwa ze względów prawnych lub ekonomicznych.

A. wypłaca część odszkodowania przekraczającą wartość rzeczywistą w terminie 14 dni od dnia spełnienia powyższych warunków.

W dniu 17 maja 2010 r. powód dokonał zgłoszenia powstania szkody stronie pozwanej. Wskutek tego zawiadomienia pozwany ubezpieczyciel wszczął postępowanie likwidacyjne, w szczególności w dniu 18 maja 2010 r. przeprowadzono wizję na miejscu zdarzenia i sporządzono protokół szkody.

Decyzją z dnia 1 lipca 2010 r. strona pozwana odmówiła powodowi wypłaty odszkodowania wskazując, iż przyczyną powstania pożaru było wadliwe działanie instalacji elektrycznej.

Po odwołaniu się powoda od przedmiotowej decyzji pozwane Towarzystwo podtrzymało swoje stanowisko w piśmie z dnia 20 sierpnia 2010 r. wskazując, że w trakcie przeprowadzonej likwidacji szkody ustalono, iż przyczyną powstania szkody była wadliwa praca gniazdka zasilającego kuchenkę gazowo-elektryczną. Wedle pozwanego instalacja w tej części budynku nie była wymieniona podczas przeprowadzonego przez powoda remontu instalacji elektrycznej w 2009 roku. Powód nie udokumentował także dopełnienia obowiązku przeprowadzenia w budynku wymaganych przez przepisy przeglądów instalacji elektrycznej.

W odpowiedzi na powyższe powód złożył kolejne odwołanie od decyzji odmawiającej wypłatę odszkodowania dołączając do niego oświadczenie technika elektryka – M. B. z dnia 21 kwietnia 2008 r. zaświadczające o poprawności wykonania przyłączanych urządzeń instalacji lub sieci.

Pozwany nie zmienił uprzednio zajętego stanowiska i w piśmie z dnia 29 września 2010 r. ponownie odmówił powodowi zasadności jego roszczeń.

Na dalszym etapie postępowania, po przedstawieniu przez powoda dokumentacji dotyczącej kontroli i stanu technicznego instalacji elektrycznej, postanowienia o umorzeniu postępowania przygotowawczego związanego z wypadkiem ubezpieczeniowym, uzyskaniu odpowiedzi Banku w przedmiocie cesji praw z polisy ubezpieczenia na Bank pozwane Towarzystwo decyzją z dnia 3 grudnia 2010 r. przyznało powodowi bezsporną część odszkodowania w kwocie 100.000 zł.

Następnie w pismach z dnia 12 stycznia 2011 r. i z dnia 25 maja 2011 r. pozwany podtrzymał swoje stanowisko uznając wypłaconą kwotę odszkodowania za kwotę ostateczną. Poinformował jednocześnie, iż według ustaleń A. zniszczony budynek nie został wybudowany w okresie podanym przez powoda w umowie ubezpieczenia, a zakres przeprowadzonych remontów nie miał znaczącego wpływu na wydłużenie trwałości technicznej elementów konstrukcyjnych budynku. Zaznaczył przy tym, że zgodnie z paragrafem 18 pkt 5 OWU wskazania sumy ubezpieczenia oraz limitów odpowiedzialności nie są traktowane jako dowód istnienia budynków o określonej wartości w chwili wystąpienia szkody. W trakcie przeprowadzonych po szkodzie czynności zostało ustalone, że wartość odtworzeniowa budynku wynosi 370.830.60 zł. Zużycie techniczne adekwatne do rzeczywistego wieku budynku i jego stanu technicznego przed szkodą oszacowano na 75% wartości odtworzeniowej, dlatego też wartość rzeczywista budynku przed szkodą wyniosła 92.707,65 zł. Wypłacona kwota odszkodowania odpowiada wartości rzeczywistej budynku przed szkodą oraz mieści w sobie szacunkowe koszty rozbiórki budynku i uprzątnięcia terenu.

Pismem z dnia 15 stycznia 2011 r. powód wezwał pozwanego do zapłaty kwoty 590.000 zł, wynikającej z polisy ubezpieczeniowej, pomniejszonej

o wypłaconą mu kwotę 100.000 zł. W odpowiedzi na powyższe pozwany pismem z dnia 4 marca 2011 r. odmówił powodowi uznania jego dalszych roszczeń.

Nie godząc się w dalszym ciągu ze stanowiskiem pozwanego powód zawiadomił o swojej sprawie Rzecznika Ubezpieczonych, skarżąc się na nierzetelną w jego ocenie wycenę szkody oraz nieprawidłowo przeprowadzone postępowanie likwidacyjne.

Nieruchomość przy ul. (...) w K. – P. została zakupiona przez powoda w 2006 roku za kwotę 395.000 zł. Budynek mieszkalny, tj. parterowy dom jednorodzinny w zabudowie bliźniaczej znajdujący się na działce był wówczas w stanie nadającym się do zamieszkania, niemniej jednak wymagał modernizacji. Obiekt został wybudowany ok. lat 30 – 40 –tych XX wieku. Posiadał poprzeczny układ nośny konstrukcyjny. Ściany zostały wykonane z bali drewnianych uszczelnianych warkoczem. Strop nad parterem wykonany był jako deskowy na belkach drewnianych. Ocieplenie ścian było wykonane na ruszcie drewnianym pojedynczym pionowym, mocowanym do drewnianej ściany za pomocą metalowych łączników. W budynku znajdował się trzon kominowy murowany. Wewnętrzna ściana oddzielająca kuchnię od pokoju została wymurowana z cegły. Ścianki wydzielające łazienkę wykonano z pustaków gazobetonowych. Ściany zewnętrzne były oblicowane sidingiem z PCV. Dach był dwu spadowy z więźbą i stropem z belek drewnianych, pokryty blachą trapezową. Na parterze budynku znajdowały się trzy pokoje, kuchnia i łazienka. Kuchnia była wyposażona w kuchenkę gazowo – elektryczną (propan butan z butli) oraz zlew. Budynek był wyposażony w instalację wodno – kanalizacyjną, elektryczną, centralnego ogrzewania z piecem elektrycznym (bojler). Ściany zewnętrzne były wykończone płytami gipsowo – kartonowymi mocowanymi na ruszcie drewnianym. Kuchnia była wykończona panelami ściennymi z PCV i płytami korkowymi. Budynek był wyposażony w stolarkę okienną (6 szt.) i drzwiową (3 szt.).

Budynek w zakresie prac wykończeniowych został praktycznie w całości przez powoda odnowiony, nadto zostały wymienione przez niego niektóre zniszczone elementy konstrukcyjne. Do remontu powód przystąpił na przełomie 2007 i 2008 roku. Rozpoczął od wymiany instalacji elektrycznej, potem sanitarnej, następnie przystąpił do ocieplenia od zewnątrz i wewnątrz, później do ocieplenia stropu. Instalację elektryczną powód wymienił najpierw na parterze budynku, bez kuchni i łazienki, ponieważ została wymieniona już wcześniej przez poprzednich właścicieli. W kwietniu 2008 roku powód wymienił przyłącz instalacji i przeniósł licznik wraz z przyłączem w inne miejsce. Położony został nowy przewód WLZ i złożono wniosek do zakładu energetycznego o przydział mocy. Budynek początkowo był ogrzewany jednofazowym piecem grzewczym do CO i ciepłej wody. Powód planował zmianę sposobu ogrzewania i założył w tym celu instalację gazową, która ostatecznie z uwagi na pożar nie została uruchomiona. W trakcie prac remontowych powód postanowił zagospodarować także poddasze budynku na potrzeby mieszkalne. W związku powyższym wykonał na poddaszu nową instalację elektryczną i gazową. Zamontował kaloryfery – na górze we wszystkich pomieszczeniach, na dole w dwóch. Wymienił instalację wodno – kanalizacyjną, została ona także doprowadzona do pomieszczeń na poddaszu budynku. Wykonał szyb wentylacyjny od łazienki i od kuchni. W salonie doprowadził czerpnię powietrza z uwagi na planowany tam komin dwubiegowy z płaszczem wodnym. Na poddaszu budynku powód wstawił ścianki działowe o konstrukcji drewnianej z obiciem z płyt gipsowo–kartonowych. Po ich zamontowaniu układ pomieszczeń na poddaszu odpowiadał układowi pomieszczeń z parteru budynku, przy czym powierzchnia użytkowa poddasza była mniejsza. Zamontował okna dachowe – po trzy z każdej strony dachu. Samo poszycie nie wymagało wymiany, blacha falista była zmieniona jeszcze przez poprzednich właścicieli. Do ocieplania ścian na poddaszu powód użył wełny mineralnej i styropianu, natomiast do ocieplenia stropu częściowo prasowanej wełny mineralnej akustycznej i styropianu. Podłoga została zbudowana z płyt OSB, na którą powód zakładał deski podłogowe w pokojach i płytki w łazienkach i kuchni na górze. W kuchni na dole budynku ściany były wyłożone panelami. Na podłodze w kuchni i w łazience znajdowały się płytki. Podłogi w pokojach i na korytarzu były wyłożone panelami. W dacie pożaru pomieszczenia na poddaszu znajdowały się w stanie nadającym się do zamieszkania. Pokoje były pomalowane i częściowo umeblowane, łazienka była wykończona i wyposażona w urządzenia sanitarne – umywalkę, prysznic, kompakt WC.

Prace remontowe w budynku przy ul. (...) powód

w przeważającej mierze wykonał sam przy pomocy swoich synów Ł. G. i M. G.. Dorywczo pomagali powodowi także jego byli pracownicy

z firmy remontowo budowlanej (...). Prace instalacyjne wewnątrz budynku wykonywał uprawniony elektryk oraz specjalista z zakresu instalacji wodnokanalizacyjnej i specjalista z zakresu instalacji gazowej. Remont był prowadzony sukcesywnie przez okres około dwóch lat.

W marcu 2008 roku na zlecenie powoda został wykonywany przez rzeczoznawcę majątkowego R. O. operat szacunkowy określający wartość rynkową nieruchomości przy ul. (...) w K.. Operat ten dotyczył tylko parteru budynku, nie uwzględniał prac adaptacyjnych poddasza, ponieważ prace te nie były jeszcze wówczas wykonane. Według przeprowadzonej przez rzeczoznawcę wyceny wartość nieruchomości powoda na dzień 21 marca 2008 r. wynosiła 512.000 zł.

Wartość rzeczywista budynku stanowiącego własność powoda na dzień powstania szkody z uwzględnieniem 37,32% zużycia budynku wynosiła 186.695,02 zł (297.854,22 zł x (1-0,3732)).

Stopień zużycia budynku według metody czasowej wynosił 70% do 49%, natomiast według metody średnioważonego zużycia technicznego stopień zużycia obiektu wynosił 37,32%.

Kwota, jaką należałoby wydać w dniu powstania szkody, aby w miejsce przedmiotu ubezpieczenia wybudować budynek tego samego rodzaju, konstrukcji, powierzchni i standardu według wartości odtworzeniowej wynosiła 297.854,22 zł. Wartość dokumentacji, kosztów nadzoru oraz pozostałych kosztów administracyjnych związanych z realizacją budowy zamyka się w kwocie 17.722 zł (dowód: opinia biegłego sądowego R. M. z dnia 25 stycznia 2013 r., k. 489 – 526, opinia uzupełniająca z dnia 6 maja 2013 r., k. 581 – 584.

W ocenie Sądu I Instancji powództwo zasługiwało na uwzględnienie w części orzeczonej wyrokiem. Podstawę odpowiedzialności strony pozwanej stanowi zawarta

z powodem w dniu 14 października 2009 r. umowa ubezpieczenia budynku mieszkalnego, potwierdzona polisą ubezpieczenia budynków prywatnych nr (...). Umowa ta obowiązywała w okresie od dnia 14 listopada 2009 r. do dnia 13 listopada 2010 r., a zatem zakresem obowiązywania objęła zdarzenie losowe (pożar), który miał miejsce w dniu 16 maja 2010r., skutkujące całkowitym zniszczeniem budynku – domu jednorodzinnego w zabudowie bliźniaczej przy ul. (...) w K..

Analizując łączącą strony umowę ubezpieczenia, a w szczególności zapisy OWU Sąd uznał, że strona pozwana w sposób nieprawidłowy ustaliła wysokość szkody według wartości rzeczywistej. W myśl §13 ust. 8 OWU budynki/ lokale drewniane oraz szkieletowo-drewniane wybudowane po roku 1990 są ubezpieczane według wartości odtworzeniowej (nowej) a wybudowane do roku 1990 według wartości rzeczywistej. Wyrażoną powyżej regułę przelamuje zapis §13 ust. 9 OWU, zgodnie z którym A. może ubezpieczyć według wartości odtworzeniowej (nowej) budynek/lokal podlegający zgodnie z postanowieniami §13 ust. 7 lub 8, ubezpieczeniu według wartości rzeczywistej, pod warunkiem, że ubezpieczający przedstawi dowody potwierdzające, że obiekt znajduje się w należytych stanie technicznym, wykonano remont generalny tj. wykonano roboty budowlane polegające na przywróceniu budynkowi/lokali pierwotnej wartości technicznej i użytkowej, dokonano wymiany/przebudowy układów funkcjonalnych budynku/lokalu, dokonano wymiany/uzupełniono brakujące instalacje i urządzenia sanitarne.

Według dokonanych przez biegłego ustaleń budynek powoda został wybudowany w latach 30-40 – tych XX wieku. W trakcie jego eksploatacji był on sukcesywnie modernizowany. Poprzedni właściciele wymienili poszycie dachowe, częściowo instalację elektryczną, wykonali elewację zewnętrzną. W dacie zakupu przez powoda w 2006 roku budynek znajdował się w stanie dobrym, choć wymagał remontu. Prace remontowe zostały wszczęte przez powoda na przełomie 2007 i 2008 roku i trwały przez okres około 2 lat. W zakresie prac wykończeniowych budynek został praktycznie w całości odnowiony, nadto zostały wymienione przez niektóre zniszczone elementy konstrukcyjne. Powód wymienił instalacje elektryczną i wodno – kanalizacyjną wewnątrz budynku, wykonał nowe wylewki, założył nowe podłogi, pomalował ściany, wzmocnił strop, założył nowe okna dachowe, zmienił urządzenia sanitarne, zaadaptował poddasze budynku na potrzeby mieszkalne urządzając tam pokoje mieszkalne, kuchnię oraz łazienkę. W dacie zawierania

umowy ubezpieczenia trzon prac remontowych był już ukończony, pozostawały do wykonania roboty wykończeniowe. Z całą pewnością zakres i charakter prac remontowych, jakie zostały wykonane przez powoda wpisywały się w pojęcie remontu generalnego. Trzeba zwrócić uwagę, że stan techniczny budynku nie budził też żadnych wątpliwości po stronie pozwanego w trakcie zawierania umowy, który jest podmiotem profesjonalnym w zakresie działalności ubezpieczeniowej i posiada wykwalifikowane kadry pracowników lub też zleca czynności innym wykwalifikowanym agentom i winien w tym zakresie wykazać szczególną ostrożność. Kwestia ta została podniesiona przez pozwanego dopiero w toku postępowania likwidującego szkodę, gdzie zużycie techniczne adekwatne do przyjętego wieku budynku i jego stanu technicznego oszacowano na 75% wartości odtworzeniowej, ustalając ostatecznie wartość rzeczywistą budynku na kwotę 92.707,65 zł.

Zdaniem Sądu Okręgowego wadliwość dokonania ustalenia wartości szkody zasadza się na przyjęciu przez pozwanego 75% zużycia budynku. Przepis §18 ust. 5 OWU przewiduje bowiem, że jeżeli w wyniku zdarzenia ubezpieczeniowego ubezpieczony budynek/lokal lub jego części składowe zostały uszkodzone lub zniszczone, wówczas A. wypłaci odszkodowane w wysokości odpowiadającej wartości budynku/lokalu lub jego części składowych z dnia wystąpienia szkody: 1) wartości odtworzeniowej (nowej), jeżeli stopień zużycia budynku/lokalu lub jego części składowych nie przekraczał 40% ich wartości nowej, 2) wartości rzeczywistej, jeżeli stopień zużycia budynku/lokalu lub jego części składowych przekraczał 40% ich wartości nowej, z zastrzeżeniem ust. 6.

Sąd ustalił na podstawie opinii powołanego w sprawie biegłego, iż według metody średnioważonego zużycia technicznego, najbardziej miarodajnej

w przypadku budynku powoda, który był remontowany sukcesywnie, stopień zużycia obiektu wynosił 37,32%, a zatem nie przekraczał wyznaczonej przez pozwanego granicy 40%. W konsekwencji wartość rzeczywista budynku stanowiącego własność powoda na dzień powstania szkody, z uwzględnieniem przyjętego zużycia budynku na poziomie 37,32%, wynosiła 186.695,02 zł (297.854,22 zł x (1-0,3732)). Natomiast kwota, jaką należałoby wydać w dniu powstania szkody, aby w miejsce przedmiotu ubezpieczenia wybudować budynek tego samego rodzaju, konstrukcji, powierzchni i standardu według wartości odtworzeniowej stanowi 297.854,22 zł.

Powołany przez pozwanego zapis §18 ust. 7 OWU nie może mieć zastosowania w sytuacji, gdy w ogóle – wskutek błędnie przyjętego przez stronę pozwaną założenia – nie doszło do ustalania odszkodowania według wartości odtworzeniowej. Wątpliwości co do poszczególnych ogólnych warunków ubezpieczenia należy interpretować na korzyść ubezpieczającego i z tego punktu widzenia §18 ust. 7 OWU nie może dotyczyć sytuacji, gdy błędne ustalenie wartości odszkodowania tj. według wartości rzeczywistej nastąpiło na skutek działania strony pozwanej.

Biorąc powyższe pod uwagę Sąd zasądził od strony pozwanej na rzecz powoda tytułem odszkodowania za szkodę w budynku kwotę 215.576,22 zł, stanowiącą różnicę między ustaloną wartością odtworzeniową szkody (z włączeniem kosztów opracowania dokumentacji projektowej, obsługi geodezyjnej, nadzoru jak również innych kosztów związanych z realizacją budowy - §13 pkt ust. 3 OWU) a kwotą wypłaconego powodowi wcześniej z tego tytułu (297.854,22 zł + 17.722 zł – 100.000 zł = 215.576,22 zł).

Odsetki ustawowe od kwoty 215.576,22 zł Sąd zasądził od daty doręczenia stronie pozwanej odpisu opinii uzupełniającej biegłego z dnia 6 maja 2013 r., tj. od dnia 28 maja 2013 r., do dnia zapłaty. Natomiast w zakresie przyznanej przez pozwanego powodowi kwoty 100.000 zł należało zasądzić odsetki ustawowe zgodnie z regulacją art. 817 §1 k.c., tj. od dnia 19 czerwca 2010 r. do dnia 3 grudnia 2010 r. Po dokonaniu ich kapitalizacji należna powodowi kwota z tego tytułu stanowi kwotę 5.983,56 zł, którą zasądzono z odsetkami od dnia wniesienia powództwa (art. 482 §1 k.c.).

O kosztach Sąd orzekł zgodnie z art. 100 zd. 1 k.c. Aczkolwiek powód uległ w nieco większej części, niż pozwany, to jego żądanie do zasady było usprawiedliwione a określenie wysokości odszkodowania wymagało odwołania się do wiadomości specjalnych.

Apelacje od tego wyroku wniosły obie strony.

Powód zaskarżył wyrok w części oddalającej powództwo o zapłatę odsetek od kwoty 215.576,22zł za okres od dnia 4 grudnia 2010r. do dnia 27 maja 2013r. Zaskarżonemu wyrokowi zarzucił naruszenie prawa materialnego przez błędną jego wykładnię i niewłaściwe zastosowanie a w szczególności naruszenie art. 817 k.c. w związku z art. 481 k.c. oraz art. 363 k.p.c. tj. przyjęcie, że odsetki od kwoty 215.576,22zł należą się od dnia 28 maja 2013 a nie od daty, od której strona pozwana znajdowała się w opóźnieniu tj. co najmniej od 4 grudnia 2010r.

Wskazując na powyższe wniósł o zmianę wyroku w zaskarżonej części i zasądzenie odsetek ustawowych od kwoty 215.576,22zł od dnia 4 grudnia 2010r. do dnia zapłaty. Ponadto wniósł o zasądzenie na rzecz powoda kosztów postępowania apelacyjnego.

Z kolei strona pozwana zaskarżyła wyrok w części uwzględniającej powództwo:

I. naruszenie przepisów postępowania, które miało wpływ na wynik sprawy:

1/ art. 212 k.p.c. w zw. z art. 216 k.p.c. oraz art. 207 § 3 k.p.c. poprzez brak dążenia przez Sąd I instancji do spowodowania uzupełnienia twierdzeń powoda i dowodów na ich poparcie udzielenia wyjaśnień koniecznych dla zgodnego z prawdą ustalenia podstawy faktycznej dochodzonych roszczeń, wyjaśnienia istotnych okoliczności, które są sporne, a dotyczą realizacji zapisu § 18 ust. 7 Ogólnych warunkach ubezpieczenia budynków i lokali prywatnych P.przyjętych uchwałą Zarządu (...) S.A. nr (...) z dnia 11 lipca 2007 r. z uwzględnieniem zmian wprowadzonych Aneksem nr (...) przyjętym uchwałą Zarządu (...) S.A. nr (...) z dnia 6 grudnia 2007 r. oraz Aneksem nr (...) przyjętym uchwałą Zarządu (...) S.A. nr (...) z dnia 24 lipca 2008 r. {dalej: own} pomimo, że pozwany w odpowiedzi na pozew wskazywał, iż powód nie wykazał rzeczowej okoliczności;

2/ art. 232 k.p.c. oraz 233 k.p.c. poprzez przyjęcie przez Sąd I instancji, że powód wykazał spełnienie przesłanki, o której mowa w § 18 ust. 7 owu, podczas gdy powód nie przedstawił jakichkolwiek wiarygodnych dowodów tę okoliczność, co sprawia, że okoliczność tę należy uznać za niewykazaną;

II. naruszenie przepisów prawa materialnego:

1/ art. 15 ustawy o działalności ubezpieczeniowej poprzez przyjęcie, że uznanie roszczenia na etapie likwidacji szkody w niższej wysokości, niż wynika to z orzeczenia sądowego stanowi błędne ustalenie wartości odszkodowania, podczas gdy podstawą uznania roszczenia w wysokości wyższej, niż wynika to z ustaleń poczynionych na etapie likwidacji szkody byłoby nienależne świadczenie, co pozostaje poza zakresem definicji czynności ubezpieczeniowej, do wykonywania których uprawniony i zobowiązany jest zakład ubezpieczeń;

2/ art. 65 § 2 k.c. w zw. z art. 12 ust. 4 ustawy o działalności ubezpieczeniowej poprzez przyjęcie, że:

- dokonanie określonych ustaleń w ramach procedury likwidacji szkody prowadzących do uznania roszczenia i rozliczenia odszkodowania według wartości odtworzeniowej może stanowić przyczynę odmowy zastosowania zapisu § 18 ust. 7 owu;

- zapis § 18 ust. 7 owu ma charakter względny i w przedmiotowej sprawie nie znajduje on zastosowania m.in. z uwagi na wątpliwości, jakie stwarza, tymczasem regulacja ta ma charakter bezwzględnie obowiązujący, a jej jasna treść nie nasuwa jakichkolwiek wątpliwości interpretacyjnych.

W związku z powyższym wniosła o zmianę wyroku i oddalenie powództwa w całości oraz zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego zwrotu kosztów postępowania za I oraz II instancję.

Sąd Apelacyjny po rozpoznaniu obu apelacji, nie znalazł podstaw prawnych do ich uwzględnienia.

Sąd I Instancji poczynił prawidłowe ustalenia faktyczne, które Sąd Apelacyjny przyjmuje za swoje, oraz trafnie zastosował przepisy prawa procesowego i materialnego.

Na wstępie wskazać należy, że sąd drugiej instancji rozpoznaje sprawę w granicach apelacji (art. 378 §1 k.p.c.) na podstawie materiału zebranego w postępowaniu w pierwszej instancji oraz w postępowaniu apelacyjnym (art. 382 k.p.c.) z tym zastrzeżeniem, że przed sądem pierwszej instancji powinny być przedstawione wyczerpująco kwestie sporne, zgłoszone fakty i dowody, a prezentacja materiału dowodowego przed sądem drugiej instancji ma miejsce wyjątkowo (art. 381 kpc). Stosując zasady tzw. apelacji pełnej należy stwierdzić, że obowiązkiem sądu drugiej instancji nie jest rozpoznanie samej apelacji lecz ponowne merytoryczne rozpoznanie sprawy w granicach zaskarżenia.

Zgodnie z uchwałą składu 7 sędziów (III CZP 49/07, OSNC 2008, nr 6, poz.55), której nadano moc zasady prawnej, sąd drugiej instancji rozpoznający sprawę na skutek apelacji nie jest związany przedstawionymi w niej zarzutami dotyczącymi naruszenia prawa materialnego, wiąza go natomiast zarzuty dotyczące naruszenia prawa procesowego.

Odnosząc się do zarzutów apelacji należy wskazać, że prawidłowe zastosowanie prawa materialnego jest uzależnione od poczynienia prawidłowych ustaleń w zakresie stanu faktycznego sprawy. Temu służy postępowanie dowodowe zgodnie z którym na podstawie art.6 k.c. i 232 k.p.c. strony zobowiązane są przedstawić sądowi rozpoznającemu sprawę dowody na poparcie swych twierdzeń.

Odnosnie apelacji strony pozwanej:

Nie może odnieść skutku zarzut naruszenia art. 212 k.p.c. w zw. z art. 216 k.p.c. oraz art. 207 § 3 k.p.c. poprzez brak dążenia przez Sąd I instancji do spowodowania uzupełnienia twierdzeń powoda i dowodów na ich poparcie udzielenia wyjaśnień koniecznych dla zgodnego z prawdą ustalenia podstawy faktycznej dochodzonych roszczeń, wyjaśnienia istotnych okoliczności, które są sporne, a dotyczą realizacji zapisu § 18 ust. 7 Ogólnych warunkach ubezpieczenia, albowiem strona pozwana nie wykazała, aby faktycznie takie naruszenie miało miejsce. Twierdzenia faktyczne przytoczone przez powoda oraz dowody na ich poparcie były zupełnie wystarczające dla wykazania dochodzonego roszczenia. Strona pozwana miała możliwości kwestionowania ustaleń i ich uzupełniania, w szczególności w zakresie dowodu z opinii biegłego sądowego i z tego uprawnienia korzystała.

Bezzasadny jest zarzut naruszenia art. 232 k.p.c. oraz 233 k.p.c. poprzez przyjęcie przez Sąd I instancji, że powód wykazał spełnienie przesłanki, o której mowa w § 18 ust. 7 owu, podczas gdy powód nie przedstawił jakichkolwiek wiarygodnych dowodów tę okoliczność. Pozwany nie uwzględnił, że Sąd oparł swoje ustalenia na zeznaniach świadków M. F., P. P., M. G., M. S., Ł. G., opinii biegłego z zakresu konstrukcji budowlanych i kosztorysowania inż. R. M. oraz zeznań powoda.

Należy w całości podzielić opinię biegłego sądowego inż. R. M., rzetelną i fachową. Biegły w sposób fachowy ale zrozumiały udzielił odpowiedzi na pytania Sądu postawione w odezwie, a wnioski końcowe opinii stały się podstawą ustaleń Sądu w zakresie istotnych dla Sądu okoliczności takich, jak wartość rzeczywista budynku stanowiącego własność powoda na dzień powstania szkody, jego stan techniczny oraz stopień zużycia przed szkodą jak też niezbędna kwota, jaką należałoby wydać w dniu powstania szkody, aby w miejsce zniszczonego budynku wybudować budynek tego samego rodzaju, konstrukcji, powierzchni i standardu według wartości odtworzeniowej.

Biegły odniósł się także do zarzutów do opinii złożonych przez powoda, jak i przez stronę pozwaną składając pisemną opinię uzupełniającą z dnia 6 maja 2013 r.

Wobec niewadliwości ustaleń faktycznych nie budzi wątpliwości poprawność zastosowania prawa materialnego. To strona pozwana przyjmując zupełnie błędne – oderwane od realiów rynkowych - wartości budynku rzeczywistej i odtworzeniowej, a przede wszystkim nie uwzględniając prac remontowych dokonanych przez powoda, i faktycznego stopnia zużycia budynku błędnie interpretuje treść polisy i ogólnych warunków ubezpieczenia.

Zgodnie z §13 ust. 8 OWU budynki/ lokale drewniane oraz szkieletowo-drewniane wybudowane po roku 1990 są ubezpieczane według wartości odtworzeniowej (nowej) a wybudowane do roku 1990 według wartości rzeczywistej. Jednak regułę tę przełamuje zapis §13 ust. 9 OWU, zgodnie z którym A. może ubezpieczyć według wartości odtworzeniowej (nowej) budynek/lokal podlegający zgodnie z postanowieniami §13 ust. 7 lub 8, ubezpieczeniu

według wartości rzeczywistej, pod warunkiem, że Ubezpieczający przedstawi dowody potwierdzające, że obiekt znajduje się w należyłym stanie technicznym, wykonano remont generalny tj. wykonano roboty budowlane polegające na przywróceniu budynkowi/lokali pierwotnej wartości technicznej i użytkowej, dokonano wymiany/przebudowy układów funkcjonalnych budynku/lokalu, dokonano wymiany/uzupełniono brakujące instalacje i urządzenia sanitarne.

Nie ulega wątpliwości, że powód zdołał udowodnić przeprowadzenie remontu i stopień zużycia budynku poniżej 40 %, zatem należy odszkodowanie według wartości odtworzeniowej.

Strona pozwana nawet nie zdołała w apelacji zakwestionować tych ważnych ustaleń. Sąd bowiem ustalił na podstawie opinii biegłego, iż według metody średnioważonego zużycia technicznego, najbardziej miarodajnej w przypadku budynku powoda, który był remontowany sukcesywnie, stopień zużycia obiektu wynosił 37,32%, a zatem nie przekraczał wyznaczonej przez pozwanego granicy 40%. W konsekwencji wartość rzeczywista budynku stanowiącego własność powoda na dzień powstania szkody, z uwzględnieniem przyjętego zużycia budynku na poziomie 37,32%, wynosiła 186.695,02 zł (297.854,22 zł x (1-0,3732)). Natomiast kwota, jaką należałoby wydać w dniu powstania szkody, aby w miejsce przedmiotu ubezpieczenia wybudować budynek tego samego rodzaju, konstrukcji, powierzchni i standardu według wartości odtworzeniowej stanowi 297.854,22 zł.

Należy zgodzić się z Sądem I Instancji, że powołany przez pozwanego zapis §18 ust. 7 OWU nie może mieć zastosowania w sytuacji, gdy w ogóle – wskutek błędnie przyjętego przez stronę pozwaną założenia – nie doszło do ustalania odszkodowania według wartości odtworzeniowej. Wątpliwości co do poszczególnych ogólnych warunków ubezpieczenia należy bowiem interpretować na korzyść ubezpieczającego i z tego punktu widzenia §18 ust. 7 OWU nie może dotyczyć sytuacji, gdy błędne ustalenie wartości odszkodowania tj. według wartości rzeczywistej nastąpiło na skutek działania strony pozwanej.

Nieuzasadniona jest również apelacja powoda.

Istota sprawy sprowadzała się do wiarygodnych ustaleń dotyczących stanu i wartości budynku, zwłaszcza dokonanego remontu oraz stopnia zużycia. Okoliczności te zostały ustalone w sposób niewątpliwy dopiero w toku postępowania, na podstawie dowodu z przesłuchania świadków, stron oraz opinii biegłego sądowego, przy czym dopiero ten ostatni dowód rozwiązał wątpliwości.

W tej sytuacji Sąd zasadnie zasądził odsetki ustawowe od kwoty 215.576,22 zł od daty doręczenia stronie pozwanej odpisu opinii uzupełniającej biegłego z dnia 6 maja 2013 r., tj. od dnia 28 maja 2013 r., do dnia zapłaty.

Zgodnie z art. 817 §1 i §2 k.c. Według art. 817 §1 k.c., ubezpieczyciel jest obowiązany spełnić świadczenie w terminie dni trzydziestu, licząc od daty otrzymania zawiadomienia o wypadku, jeżeli nie umówiono się inaczej. Jednakże, gdyby wyjaśnienie w tym terminie okoliczności koniecznych do ustalenia odpowiedzialności ubezpieczyciela albo wysokości świadczenia okazało się niemożliwe, świadczenie powinno być spełnione w ciągu 14 dni od dnia, w którym przy zachowaniu należytej staranności wyjaśnienie tych okoliczności było możliwe. W takim wypadku ubezpieczyciel powinien spełnić w terminie przewidzianym w §1 jedynie bezsporną część świadczenia (art. 817 §2 k.c.).

W toku postępowania likwidacyjnego pozwany wypłacił powodowi w dniu 3 grudnia 2010 r. bezsporną część odszkodowania w wysokości 100.000 zł, co do pozostałej żądanej przez niego kwoty odmawiając uznania zasadności roszczenia. Sąd Okręgowy zasadnie przyjął, że w przedmiotowej sprawie odnośnie dalszej kwoty odszkodowania zachodzą szczególne okoliczności wymienione w art. 817 §2 k.c.

Biorąc pod uwagę podniesione argumenty Sąd Apelacyjny oddalił obie apelacje na podstawie art. 385 kpc.

O kosztach postępowania apelacyjnego rozstrzygnięto w oparciu o przepisy art. 100 k.p.c, 108 § 1 k.p.c. w związku z art. 391 §1 k.p.c. oraz § 6 pkt 6 w związku z § 13 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28

września 2002 r w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (Dz.U. Nr 163, poz.1348), przyjmując, że powód uległ w nieznacznej części.